

УДК 005.336.4:657.341.1

**СИНТЕЗОВАНИЙ КАПІТАЛ РЕГІОНУ: ІННОВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ
КОНТРОЛЮ ЯК ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ**

Т.Г. КАМІНСЬКА,

кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту
Національного університету біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна

У статті розглядається синтезований капітал як поєднання людського, інтелектуального і соціального капіталу на регіональному рівні. Висвітлено позиції видатних учених, які тією чи іншою мірою досліджували означену

проблему. Доведено, що удосконалення контролю і регулювання ринку робочої сили є необхідним для оптимізації управління синтезованим капіталом регіону.

***Ключові слова:** синтезований капітал, інноваційний аспект, контроль, управління, капітал регіону.*

Постановка проблеми. Стійка увага науковців до формування і ефективного використання людського, інтелектуального і соціального капіталу на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях свідчить про те, що сьогодні існують передумови для розгляду всіх різновидів капіталу одночасно. Мова йде про синтезований капітал, який акумулює людський, інтелектуальний і соціальний капітал. Його розгляд дасть можливість більшою мірою оптимально визначати тенденції регіонального розвитку, оцінити ресурсний потенціал регіону. Таким чином, стають актуальними питання, що стосуються управління синтезованим капіталом регіону для вітчизняної теорії та практики.

Аналіз останніх досліджень. Визначення категорії «інтелектуальний капітал» було запропоноване багатьма дослідниками, які займалися вирішенням питань, пов'язаних з формуванням та використанням людського, інтелектуального і соціального капіталу. Так, значний внесок у дослідженні цієї категорії зроблений в роботах вітчизняних учених І.В.Алексєєва, О.Амосова, Ф.Бутинця, Г.Кірейцева, Н.Малюги, Н.Гавкалової, О.Кендюхова, В.Кузьмінського, Н.Маркової, Л.Михайлової, П.Саблука, А.Чухно. Саме завдяки цим дослідникам була представлена етимологія категорії «інтелектуальний капітал», визначена його структура, проаналізовані особливості його формування та використання [1, 2, 3, 4, 5, 6].

Вивченням людського капіталу займалися видатні вітчизняні наукові діячі, а початок дослідженням було покладено Д. Богинею і О. Грішною, які по праву вважаються родоначальниками цього наукового напрямку в Україні.

Соціальний капітал, на нашу думку, найменш досліджений в Україні, що можна пов'язати з особливостями вітчизняної соціального середовища і бізнесу, українським менталітетом. Таким чином, при всій глибині і багатогранності досліджень, проведених вітчизняними науковими діячами, розгляд синтезованого капіталу може бути здійснено на основі комплексного підходу, що дозволяє, на нашу думку, використовувати інноваційну компоненту в дослідженні.

Метою статті є обґрунтування теоретико-методологічних основ контролю як функції управління синтезованим капіталом. Досягнення мети дослідження зумовило необхідність формулювання та вирішення наступних завдань: розглянути синтезований капітал та інноваційні аспекти управління ним; довести, що трудові ресурси регіону є основою його соціально-економічного розвитку, що вдосконалення контролю й регулювання ринку робочої сили є необхідним для оптимізації управління синтезованим капіталом регіону.

Виклад основного матеріалу. Розгляд процесів управління синтезованим капіталом доцільно почати з обґрунтування актуальності досліджень регіонального розвитку у вітчизняній теорії та практиці. У контексті викладеного вище слід нагадати, що регіон визначається як конкретна частина території країни, що характеризується єдністю та однорідністю. Автор поділяє точку зору дослідників [2], що пропонують визначення регіону як території, яка виділена в результаті соціальних і економічних процесів, визначених функціональними інтерактивними зв'язками і без остаточно встановлених кордонів.

Не викликає сумніву те, що регіони є основою забезпечення соціально-економічного розвитку держави, стабільність якої в умовах виходу країни з глобальної кризи досягається надзвичайно важко. Враховуючи той факт, що розвиток регіонів не є рівномірним, особливо у великих за територією і чисельністю населення державах, в межах наукових шкіл була глибоко досліджена ресурсна основа і зроблений наголос на тому, що ресурсозабезпеченість регіону є одним з факторів його ефективного розвитку. Щодо ресурсів, в якості яких розглядають матеріальні, фінансові, інформаційні, трудові, то, крім забезпеченості ними на рівні регіону, здійснюється ще і їх акумулювання та використання. Трудові ресурси в регіоналістиці розглядаються рядом дослідників [2] як основа соціального розвитку регіону, що обмежує розуміння багатоаспектної природи трудових ресурсів. Автор вважає, що людські ресурси істотно впливають на економічні показники регіонального розвитку внаслідок того, що потенціал трудових ресурсів визначає успішність процесів, пов'язаних з формуванням і використанням людського та інтелектуального капіталу. Таким чином, доцільно оперувати соціально-економічним розвитком регіону, який більшою мірою забезпечується акумулюванням та управлінням синтезованого капіталу.

Виходячи з того, що синтезований капітал є новою категорією в економічній науці, процеси управління ним належать до інноваційних, так як управління, наприклад, інтелектуальною складовою у вигляді інтелектуального капіталу, призводить до генерування об'єктів інтелектуальної власності, наявність яких характеризує інноваційну активність підприємств регіону. Регіональний ринок об'єктів інтелектуальної власності, в свою чергу, також характеризує інноваційну активність інститутів на мезорівні. Управління на макрорівні передбачає виділення соціально-економічного, демографічного, бізнес- та інноваційного середовища. Викладене вище дає можливість оперувати інноваційним аспектом синтезованого капіталу, до складу якого входить інтелектуальний капітал. А інноваційне управління і, відповідно контроль як функція управління, на рівні регіону передбачає крім акумулювання синтезованого капіталу управління процесами його розподілу і перерозподілу та забезпечення ефективності цих процесів.

Ефективний розподіл синтезованого капіталу визначається як розподіл благ між споживачами таким чином, що будь-який розподіл, що здійснюється з

метою в більшій мірі задовольнити бажання одних споживачів, призводить до зменшення задоволення інших [3, с. 957]. Не піддаючи сумніву подане визначення, в основі якого лежить концепція Паретто-ефективності, слід відзначити, що сучасне інноваційне детерміноване розуміння природи ефективності базується на законах збереження енергії, внаслідок чого можна висунути припущення про те, що в процесі розподілу задоволеними повинні бути всі учасники, які здійснюють діяльність без зниження рівня задоволеності інших. Такий стан управління близький до ідеального, що відповідає принципу оптимізації та раціоналізації управління на рівні регіону.

Синтезований капітал на рівні регіонального управління виникає в процесі формування і використання інтелектуального, людського і соціального капіталу трудових ресурсів регіону. При цьому синтезований капітал несе в собі велику цінність, якщо розглядати його як основу інноваційно-інвестиційного розвитку регіону, тому що завдяки саме синтезованому капіталу генеруються об'єкти інтелектуальної власності, формуються компетенції та компетентність, будуються міцні соціальні зв'язки. При цьому необхідно підкреслити, що люди проживають, навчаються, працюють в неоднакових умовах, диференційовано сприймають інформацію, мають різні здібності, майстерність, креативність, що призводить до нерівномірності процесів акумулювання синтезованого капіталу. В територіальному аспекті безпосередньо капітал накопичується по-різному: у великих містах з переважаючою кількістю вищих навчальних закладів більш інтенсивно, ніж у малих містах і сільській місцевості. Звичайно ж, таке акумулювання та первинний розподіл синтезованого капіталу піддається певній логіці, так як на низькому рівні є цільовий розподіл випускників вузів, має місце низький рівень як матеріальної, так і нематеріальної мотивації до зайнятості висококваліфікованих працівників в невеликих містах і селах.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Наявність проблемних аспектів у розподілі та перерозподілі синтезованого капіталу і аналіз впливу негативних факторів обумовлюють необхідність подальших досліджень і розробки пропозицій, за допомогою реалізації яких управління процесами розподілу та перерозподілу синтезованого капіталу буде оптимальним, раціональним і ефективним для всіх, без винятку, людей, які формують синтезований капітал. Серед таких пропозицій можна виділити:

✓ накопичення синтезованого капіталу регіону з подальшим його розподілом і перерозподілом, адже синергія, яка отримується від взаємодії інтелектуального, людського і соціального капіталу дає можливість розглядати синтезований капітал як такий, використання якого забезпечує інноваційно спрямований і соціально-економічний регіональний розвиток;

✓ створення умов для трансформації синтезованого капіталу в геоелектронічний капітал регіону;

✓ вдосконалення *контролю* та регулювання ринку робочої сили з метою ефективного розподілу і перерозподілу синтезованого капіталу шляхом забезпечення паритетності між попитом і пропозицією робочої сили, що досягається чіткою спеціалізацією випускників вузів, які мають сформовані компетенції, а це відповідає вимогам вітчизняних роботодавців у регіональному контексті;

✓ формування соціально-економічного механізму ефективності управління синтезованим капіталом, що включає інститути на макро-, мезо- та мікрорівні, які забезпечують, підтримують, регулюють та контролюють процеси управління синтезованим капіталом з метою забезпечення ефективності даного управління.

Таким чином, забезпечення соціально-економічного розвитку регіонів України в межах активізації інноваційно-інвестиційного розвитку держави можливе при розгляді синтезованого капіталу як основи розвитку регіону і забезпечення ефективності управління капіталом. Ефективність управління синтезованим капіталом в регіональному аспекті може бути досягнута за рахунок оптимізації процесів розподілу і перерозподілу з метою забезпечення рівномірності його накопичення і, як наслідок, підвищення «привабливості» населених пунктів як всередині регіону (малі міста, села), так і регіону в цілому.

Література

1. Алексеев І.В. Формування інтеграційних об'єднань на засадах промислово-фінансових груп як чинник розвитку інноваційної діяльності в Україні / І.В.Алексеев, Л.П.Бондаренко // Бизнес-информ. – 2010. – № 11. – С. 108-111.
2. Амосов О. Ю. Регіонально-адміністративний менеджмент : навч. посіб. / [О. Ю. Амосов, В. В. Мамонова, Ю. О. Куц та ін.]; за заг. ред. проф. В. В. Мамонової. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2010. – 188 с.
3. Большой экономический словарь / Под ред. А. Н. Азраиляна. – 7-е издание, доп. – Институт новой экономики, 2008. – 1472 с.
4. Інноваційна діяльність в аграрній сфері : інституціональний аспект монографія / [Саблук П.Т., Шпикуляк О.Г., Курило Л.І. та ін.] – К.: ННЦ ІАЕ, 2010. – 706 с.
5. Кайнова Т.В. Синтезований капітал як засіб антикризового управління персоналом підприємств Харківського регіону / Кайнова Т.В., Т.А.Власенко // Управління розвитком. – 2011. - № 21 (118). – С. 155-157.
6. Теоретичні основи інтеграції капіталів / В.О. Кузьмінський // Фінанси України. – 2003. - № 2. – С. 124 – 131.

Синтезированный капитал региона: инновационный аспект контроля как функции управления
Каминская Т.Г.

В статье рассматривается синтезированный капитал как соединение человеческого, интеллектуального и социального капитала на региональном уровне. Освещены позиции известных ученых, которые в той или иной мере исследовали эту проблему. Доказано, что усовершенствование контроля и регулирование рынка рабочей силы есть необходимым для оптимизации управления синтезированным капиталом региона.

***Ключевые слова:** синтезированный капитал, инновационный аспект, контроль, управление, капитал региона.*

Synthesized capital of region: innovative aspect of control as a function of management

Kaminska T.G.

In the article the synthesized capital as combination of human, intellectual and social capital is examined at regional level. Positions of prominent scientists, which investigated the marked problem in different degree, are reflected. It is proved that improvement of control and adjusting of labour market are necessary for optimization of the synthesised capital management of region.

***Keywords:** the synthesized capital, innovative aspect, control, management, capital.*